

DIARIO BOLOGNESE

Io non so come sempre
un disperato murmure m'opprima
nell'aria del tuo mezzogiorno
tanto diffusa ai colli dentro il sole
tanto quaggiù gremita e fumicosa.
E non è fiore in te che non m'esprima
il male che presto lo morde,
non per finestra musica s'inoltra
che amara non ricada sull'estate.
Invano sotto San Luca ogni strada
voluttuosa rallenta, alla tua gioia
sono cieco ed inerme.
E l'ombra dorata trabocca nel rogo serale,
l'amore sui volti s'imbestia,
fugge oltre i borghi il tempo irreparabile
della nostra viltà.

DIARI BOLONYÈS

No sé com és que sempre
un desesperat mormol m'atueix
en l'aire del teu migdia
tan esclarit als turons sol endins
tan carregat i fumós aquí baix.
I en tu no hi ha flor que no em palesi
la malura que l'ha d'atacar,
ni per finestra penetra música
que amarga en l'estiu no recaigui.
Sota San Luca en va tots els carrers
afluxen voluptuosos, cec i inerme
sóc a la teva joia.
I l'ombra daurada es vessa a la foguera del vespre,
als rostres l'amor s'enfelliteix,
fuig ravals enllà el temps irreparable
de la nostra covardia.

BELGRADO

a Giosue Bonfanti

– ... Donau? –

– Nein Donau, Sava – come in sogno
dice la sentinella e rulla un ponte
sotto il convoglio che s’attarda.
E non so che profondità remota
di lavoro e di voci dai tuoi spalti
celebra una tranquilla ora d’Europa
nata con te tra due chimere
– il Danubio! la Sava! –
azzurre di un mattino
perduto, di là da venire:
sogno improvviso di memorie, come
le sentinelle sognano
dai ponti della Sava
qualche figura tra le piante a caso,
un intravisto romanzo d’amore.

Tradotta Mestre-Atene, agosto 1942

BELGRAD

a Giosue Bonfanti

—... Donau?—

—Nein Donau, Sava— com si somiés
diu el sentinella i sorolla un pont
sota el comboi que s'alenteix.
I no sé quina profunditat remota
de feina i de veus des dels teus glacis
celebra una estona de calma a Europa
sorgida amb tu entre dues quimeres
—el Danubi! el Sava!—
blaves d'un matí
perdut enllà del temps:
somni sobtat de memòries, talment
com somien els sentinelles
des dels ponts del Sava
potser alguna silueta entre els matolls,
una borrosa novel·la d'amor.

Comboi Mestre-Atenes, agost del 1942

ITALIANO IN GRECIA

Prima sera d'Atene, esteso addio
dei convogli che filano ai tuoi lembi
colmi di strazio nel lungo semibuio.
Come un cordoglio
ho lasciato l'estate sulle curve
e mare e deserto è il domani
senza più stagioni.
Europa Europa che mi guardi
scendere inerme e assorto in un mio
esile mito tra le schiere dei bruti,
sono un tuo figlio in fuga che non sa
nemico se non la propria tristezza
o qualche rediviva tenerezza
di laghi di fronde dietro i passi
perduti,
sono vestito di polvere e sole,
vado a dannarmi a insabbiarmi per anni.

Pireo, agosto 1942

ITALIÀ A GRÈCIA

Primer vespre d'Atenes, estès adéu
dels combois que fan via pels teus marges
curulls d'estrall en la llarga penombra.
Com si fos un plany
he deixat l'estiu als giravolts
i és mar i desert el demà
ja privat d'estacions.
Europa Europa que mires
com davallo absort i inerme a un prim
mite meu entre els rengles dels salvatges,
sóc un fill teu que fuig i no coneix
altre enemic que la seva tristesa
o alguna rediviva tendresa
de llacs de boscatge darrere els passos
perduts,
vaig vestit de pols i de sol,
vaig a damnar-me a enterrar-me en vida.

Pireu, agost del 1942

DIMITRIOS

a mia figlia

Alla tenda s'accosta
il piccolo nemico
Dimitrios e mi sorprende,
d'uccello tenue strido
sul vetro del meriggio.
Non torce la bocca pura
la grazia che chiede pane,
non si vela di pianto
lo sguardo che fame e paura
stempera nel cielo d'infanzia.

E' già lontano,
arguto mulinello
che s'annulla nell'afa,
Dimitrios – su lande avare
appena credibile, appena
vivo sussulto
di me, della mia vita
esitante sul mare.

Pireo, agosto 1942

DIMITRIOS

a la meva filla

A la tenda s'acosta
el petit enemic
Dimitrios i em sorprèn,
d'ocell piulet fi
sobre el vidre del migdia.
No torça la boca pura
la gràcia que pa demana,
no s'entela de llàgrimes
l'esguard que fam i por
deixata en el cel infantil.

Ja és lluny,
eixerit remolí
esvanint-se en la calitja,
Dimitrios – pel garrigar avar
amb prou feines creïble, amb prou
feines viu ensurt
de mi, de la meva vida
vacil·lant vora el mar.

Pireu, agost del 1942

Sainte-Barbe du Thélat, maggio 1944

Reneixen la vàlua
i la gràcia.
Tant és sota quina forma –un partit
de futbol entre presoners:

en aquell
sobretot que juga allà baix d'extrem.
Oh tu tan ràpida i lleugera pels prats
ombra que s'allargassa
en el capvespre tenaç.
Es retorça, flama lenta a extingir-se
un dia sense color. I en esvair-se
ja quimèrica la teva cursa
en mi fa ufana
amarg en el deixant.

Sainte-Barbe du Thélat, maig del 1944

Non sa più nulla, è alto sulle ali
il primo caduto bocconi sulla spiaggia normanna.
Per questo qualcuno stanotte
mi toccava la spalla mormorando
di pregare per l'Europa
mentre la Nuova Armada
si presentava alla costa di Francia.

Ho risposto nel sonno: – E' il vento,
il vento che fa musiche bizzarre.
Ma se tu fossi davvero
il primo caduto bocconi sulla spiaggia normanna
prega tu se lo puoi, io sono morto
alla guerra e alla pace.
Questa è la musica ora:
delle tende che sbattono sui pali.
Non è musica d'angeli, è la mia
sola musica e mi basta–.

Campo Ospedale 127, giugno 1944

Ja no sap res, vola ben amunt
el primer caigut a bocons a la platja normanda.
Per això algú aquesta nit
em tustava l'espatlla murmurant
que pregués per Europa
mentre la Nova Armada
es plantava a les costes de França.

He respost enmig del son: – És el vent,
el vent que fa tonades estranyes.
Però si tu fossis realment
el primer caigut a bocons a la platja normanda
prega tu si és que pots, jo sóc mort
per a la guerra i per a la pau.
Aquesta és ara la tonada:
de les lones picant contra els pals.
No és música d'àngels, és la meva
única música i em basta.

Camp Hospital 127, juny del 1944

Solo vera è l'estate e questa sua
luce che vi livella.
E ciascuno si trovi il sempreverde
albero, il cono d'ombra,
la lustrale acqua beata
e il ragnatelo tessuto di noia
sugli stagni malvagi
resti un sudario d'iridi. Laggiù
è la siepe labile, un alone
di rossa polvere,
ma sepolcrale il canto d'una torma
tedesca alla forza perduta.

Ora ogni fronda è muta
compatto il guscio d'oblio
perfetto il cerchio.

Saint-Cloud, agosto 1944

Només és ver l'estiu i aquesta seva
llum que us iguala.
Que es busqui doncs cadascú l'arbre
sempre verd, el con d'ombra,
la lustral aigua benigna
i que la teranyina feta de tedi
als estanys malvats
esdevingui un sudari d'iris. És
làbil allà baix el matoll, un halo
de pols vermella,
però sepulcral el cant d'una host
alemanyà a la força perduda.

Ara la verdesca és muda
compacta la closca d'oblit
perfecte el cercle.

Saint-Cloud, agost del 1944

E ancora in sogno d'una tenda s'agita
il lembo.
Campo d'un anno fa
cui ritorno tentoni
ma qui nessuno più
a ginocchi soffre
solo la terra soffre
che nessuno più
soffra d'essere qui
e tutto è pronto per l'eternità
il breve lago diventato palude
la mala erba cresciuta alle soglie
né fisarmonica gemme
di perdute domeniche
tra cortesi comitive
di disperati meno disperati
più disperati. Io dico:
– Dov'è il lume
che il giovane Walter vigilava
fiammante nell'ora tarda
all'insonne compagnia...–.

Sidi-Chami, ottobre 1944

I encara en somnis d'una tenda
belluga la vora.
Camp d'ara fa un any
on torno a les palpentes
però aquí ja ningú
no pateix de genolls
pateix només la terra
pel fet que ja ningú no
pateixi de ser aquí
i tot és a punt per a l'eternitat
el petit llac convertit en aiguamoll
la mala herba crescuda als llindars
ni gemega acordió
de diumenges perduts
entre agradooses colles
de desesperats poc o molt
desesperats. I dic:
—On és el llum
que el jove Walter vigilava
flamejant a hora tardana
per a la insomne companyia...—.

Sidi-Chami, octubre del 1944

Spesso per viottoli tortuosi
quelque part en Algérie
del luogo incerto
che il vento morde,
la tua pioggia il tuo sole
tutti in un punto
tra sterpi amari del più amaro filo
di ferro, spina senza rosa...
ma già un anno è passato,
è appena un sogno:
siamo tutti sommessi a ricordarlo.

Ride una larva chiara
dov'era la sentinella
e la collina
dei nostri spiriti assenti
deserta e immemorabile si vela.

Sidi-Chami, novembre 1944

Sovint per viaranys tortuosos
quelque part en Algérie
del lloc incert
que el vent rosega,
la teva pluja el teu sol
tots en un punt
entre amargs esbarzers del més amarg
filferro, espina sense rosa...
però ja ha passat un any,
és tan sols un somni:
som tots retuts a recordar-lo.

Riu una larva clara
on hi havia el sentinella
i el turó
dels nostres esperits absents
desert i immemorial es tapa.

Sidi-Chami, novembre del 1944